

Επιστροφή στην προσωπική μας Τιβεριάδα

[Ορθοδοξία](#) / [Πνευματική Ζωή](#)

[Χρυσόστομος Παπαδάκης, Αρχιμανδρίτης του Οικουμενικού Θρόνου](#)

Η ανθρώπινη φύση δεν είναι μόνο επιρρεπής στην αμαρτία, αλλά υπόκειται και στην κόπωση, στη χαλάρωση, στην έλλειψη διαθέσεως κ.λπ. Στην πνευματική ζωή όμως δεν πρέπει να υπάρχουν κενά. Η αλυσίδα θέλει όλους τους κρίκους της και μάλιστα γερούς, διότι ο διάβολος караδοκεί να βρει τον αδύναμο κρίκο της αλυσίδας του πνευματικού αγώνος, για να τον σπάσει και να φέρει τη διακοπή της εν Χριστώ ζωής. Μια τέτοια διακοπή επιφέρει συνήθως η αμέλεια και η διακοπή, το κοσμικό φρόνημα, το βάλτωμα μέσα στις λάσπες της ματαιότητας της ζωής αυτής. Γι' αυτό οι πατέρες από τη δική τους εμπειρία μιλούν για νήψη, δηλαδή για συνεχή εγρήγορση. Αν διακοπεί η νήψη και επέλθει το πνευματικό κενό, ο ζήλος και η συνήθεια στο κατά Θεόν πρόγραμμα διακόπτονται, και τότε με δυσκολία γίνεται η επανασύνδεση. Όσοι έζησαν αυτό από την απροσεξία τους, το πλήρωσαν ακριβά, διότι κατόπιν χρειάστηκε μεγάλος κόπος για να ξαναβρεί η ψυχή τον καλό της εαυτό.

Ψυχή που έχει μάθει να ζεί με την αντίληψη της θείας χάριτος, όταν από απροσεξία αφήσει κενό και τη χάσει, υποφέρει πολύ. Πονά πιο πολύ από όσο πονά

το σώμα όταν προσβάλλεται από μια επώδυνη αρρώστια. Διψά για πολύ καιρό, φωνάζει, ψάχνει, ζητά, αλλά η παιδευτική χάρις του Θεού κρύβεται όσο ο καρδιογνώστης Θεός το θέλει, για να μάθει αυτή η ψυχή πόσο της κοστίζει αυτό το κενό. Ποιό είναι το φάρμακο;

Όλοι εκείνοι που γνώρισαν, πίστεψαν και αγάπησαν τον Χριστό, τους συνέβη σε κάποια συγκεκριμένη περίοδο της ζωής τους, και αυτό δεν εξαλείφεται ποτέ από τη μνήμη τους. Είναι φυλαγμένο όχι μόνο στο ιερώτερο μέρος της μνήμης, αλλά και στο κεντρικότερο μέρος της καρδιάς. Αυτή η γνωριμία με τον Χριστό μπορεί να έγινε σε παιδική ηλικία π.χ. μέσω μιας αγίας μητέρας ή γιαγιάς, σε νεανική ηλικία μέσω ενός ευλαβούς δασκάλου ή ενός εκλεκτού φίλου. Μπορεί να έγινε μέσα από μια σπάνια γνωριμία με κάποιον άγιο άνθρωπο. Μπορεί ακόμη μέσω ενός βιβλίου ή ενός θαύματος που ξύπνησε το κοιμώμενο πνευματικά ενδιαφέρον. Χίλιες δυο μπορεί να είναι οι αιτίες, μα πάντα μοναδικές και ανεπανάληπτες, όπως τα πρόσωπα, τα γεγονότα και ο χρόνος είναι συγκεκριμένα και ανεπανάληπτα.

Η προσωπική γνωριμία με τον Χριστό όποτε και όπως γίνει, έχει την ίδια σημασία με τον χρόνο και τον τόπο που γνώρισαν οι μαθητές τον Χριστό. Γι' αυτό σημειώνεται στο ευαγγέλιο, όχι μόνο ο τόπος π.χ. η Τιβεριάδα ως τόπος γνωριμίας και κλήσεως, αλλά και ακόμη η ώρα: «ώρα ήν ως δεκάτη» [Ιωάν. 1,40], δηλ. περίπου τέσσερις το απόγευμα. Δεν ξεχνιέται ούτε ο τόπος, ούτε ο χρόνος, διότι και αυτά γίνονται ιερά από την ιερότητα του μεγάλου γεγονότος. Αυτά, λοιπόν, καταγράφονται μέσα στην ψυχή για πάντα, ακόμη κι αν κάποτε υπάρξει πτώση και

απομάκρυνση. Στον πεπτωκότα και απομεμακρυσμένο πλέον, θα έλθουν οπωσδήποτε στη μνήμη οι ώρες αυτές ως ώρες νοσταλγίας, διότι αυτά τα γεγονότα επειδή είναι μοναδικά και θεόθεν ευλογημένα, δεν ξεχνιούνται, δεν απαλείφονται, δεν πεθαίνουν μέσα στο βάθος της καρδιάς και του νου.

Το πνευματικό κενό, ο κίνδυνος διάρρηξης της αλυσίδας της εν Χριστώ γνήσιας ζωής, δεν έρχεται απότομα. Η άμυνα της ψυχής αντιλαμβάνεται σήματα και προπομπούς. Τότε ακριβώς η ψυχή πρέπει να πάρει μέτρα ασφαλείας, και δεν είναι μόνο η προσευχή και η προσφυγή σε βοήθεια άλλου και μάλιστα του πνευματικού. Είναι και η ενσυνείδητη ανάκληση στη μνήμη, της πρώτης γνωριμίας με τον Χριστό, της προσωπικής Τιβεριάδος, δηλαδή του τόπου, του τρόπου, του χρόνου γνωριμίας και των πρώτων βιωμάτων. Τότε αναπερώνεται το ηθικό, ξαναζωντανεύει ο ζήλος, επιστρέφει η χαρά και η διάθεση, εφοδιάζεται η μηχανή με πνευματικά καύσιμα.

Ακόμη και τότε που θα αφηθεί η ψυχή στην αμέλεια και στα επακόλουθα δεινά, τότε και πάλι η μνήμη ανακαλώντας τα ιερά αυτά γεγονότα, επιστρέφοντας στην πηγή του «ζώντος ύδατος» [Ιωάν. 7,38], συνέρχεται όπως ο άσωτος της παραβολής ο οποίος εκεί στην απόλυτη απομόνωση, τη δυστυχία και φτώχεια του ανάμεσα στο κοπάδι των χοίρων, σκέφθηκε τον οίκο του πατρός του· «Πόσοι μίσθιοι του πατρός μου περισσεύουσιν άρτων εγώ δε λιμώ απόλλυμαι» [Λουκ. 15,17], δηλ. πόσοι εργάτες του πατέρα μου έχουν περίσσιο ψωμί κι εγώ πεθαίνω της πείνας. Αυτή η μνήμη του οίκου του πατρός του ως πηγή της ευτυχίας του, τον έκανε να πάρει τη μεγάλη απόφαση της εν μετανοία επιστροφής. Δεν πρόκειται για ένα συναισθηματισμό, αλλά για σωτήρια ενσυνείδητη μνήμη βιωμάτων και εμπειριών.

Αν αυτό είναι σωτήριο για κάθε χριστιανό που ποθεί τη σωτηρία του, ασυγκρίτως πιο αναγκαίο είναι για τον ιερωμένο από τον οποίο περιμένουν οι ψυχές στήριγμα και ποδηγεσία. Μιλάμε για τον ιερέα που πόθησε κάποτε την Ιερωσύνη, καλλιέργησε την κλίση του, εισήλθε προσεκτικός στην αγία αυτή διακονία, αγάπησε το ράσο του και έβρεξε τηναγία τράπεζα με δάκρυα. Και εκείνου, λοιπόν, θα χτυπήσει κάποτε την πόρτα της ψυχής το πνευματικό κενό, είτε από εξοικείωση, είτε από κόπωση, είτε από ατόπημα εξ αιτίας του οποίου έφυγε η χάρις (όχι της ιερωσύνης). Τότε αυτός ο ιερωμένος, δεν έχει παρά να θυμηθεί τον πρώτο ιερό βηματισμό του ποθώντας την ιερωσύνη, και φυσικά τον πρώτο συνεπή βηματισμό του μέσα στο άγιο βήμα και έξω από αυτό. Αυτό έχει τέτοια δύναμη και σίγουρα θα βοηθήσει την προσπάθεια του να ξεβαλτώσει και να ξεφύγει από την εσωτερική «ζάλην λογισμών αμφιβόλων», την πνευματική ομίχλη και την απραξία.

Είναι σημαντικό να θυμηθούμε εδώ τον αποκαλυπτικό λόγο του Θεού στον Ιωάννη τον Θεολόγο καθώς έγραφε στην Πάτμο την Αποκάλυψη. Παραγγέλλει να πει στον επίσκοπο της Εφέσου τα εξής: «Γνωρίζω καλά τα έργα σου και τον κόπο που ως ποιμήν και επίσκοπος καταβάλλεις, και την υπομονή που δεικνύεις στις θλίψεις και τους πειρασμούς του έργου σου. Γνωρίζω καλά ότι δεν ανέχεσαι και δεν είσαι χαλαρός στους κακούς, και γι' αυτό δοκίμασες και εξέτασες με προσοχή εκείνους που λένετους εαυτούς των αποστόλους χωρίς να είναι. Και έχεις υπομονή, στις αντιδράσεις των και έδειξες καρτερία και αντοχή για μένα και το ευαγγέλιό μου και δεν απόκαμες, ούτε εξαντλήθηκες. Είμαι όμως δυσαρεστημένος εναντίον σου, διότι άφησες να ψυχρανθει κάπως η αγάπη που είχες στα πρώτα σου χρόνια. Να θυμάσαι, λοιπόν, από ποιό ύψος έπεσες, να μετανοήσεις και να κάνεις πάλι τα έργα της πρώτης σου αγάπης. Αλλιώς θα μετακινήσω την εκκλησία σου από την πρωτεύουσα θέση που έχει τώρα...»

[Αποκ. 2,2-5].

Κάποτε συνόδευσα τον αείμνηστο γέροντά μου Ιωσήφ τον μετέπειτα γνωστό ως Βατοπαιδινό, σε ένα γυναικείο μοναστήρι για επίσκεψη. Οι μοναχές τον έβλεπαν πρώτη φορά και του ζήτησαν να τους πει δυο λόγια. Συνάχθηκαν, λοιπόν, και ο φωτισμένος γέροντας κατάλαβε ότι στη μονή είχαν προβλήματα, και κυρίως με τη γερόντισσά τους η οποία ήταν και η κτητόρισσα της μονής.

Ο γέροντας εντόπισε το πρόβλημα στη χαλάρωση της συνέπειας στη μοναχική ζωή, εξ αιτίας της οποίας είχαν πνιγεί στους λογισμούς. Καθώς ήταν έμπειρος, με πολύ πειστικό τρόπο, αφού είπε πολλά και ωφέλιμα, κατέληξε στην προτροπή να μη λησμονούν τις υποσχέσεις που είχαν δώσει κατά τη μοναχική τους κουρά. Συνέστησε δε ως αναγκαία φαρμακευτική αγωγή, να βάλουν ως προσωπικό πρόγραμμα την τακτική ανάγνωση της ακολουθίας του αγγελικού σχήματος, για να θυμούνται τον τότε πόθο, την πρώτη θερμή αγάπη προς τον Χριστό και την ολόψυχη αφιέρωσή τους σ' Αυτόν και τις υποσχέσεις που του έδωσαν. Με τον βασικό αυτό τρόπο η καρδιά και ο νους θα επέστρεφαν στην προσωπική τους Τιβεριάδα...

Πηγή: Αρχιμ. Χρυσοστόμου Παπαδάκη, Επί το Άροτρον, Αθήνα 2021.

<https://bit.ly/3HUMVRM>